DACĂ NU MAI EXISTĂ LIMITĂRI DE GEN ÎN AREALUL PROFESIONAL, DE CE AR MAI EXISTA ELE ÎN LIMBĂ?

IF THERE ARE NO GENDER LIMITATIONS IN THE PROFESSIONAL REALM, WHY WOULD THEY PERSIST IN LANGUAGE?

Felix NICOLAU

Lund University, Sweden
Doctoral School of „1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia

e-mail: felixnicolau1@gmail.com

Abstract: *The historical evolution of languages has been more than once influenced by the sheer influence of scholars who re-channeled some linguistic phenomena or simply consecrated aspects of colloquial usage. This happened in the history of Romanian language when the Latinist scholars cleansed the lexicon and parts of morphology of various non-Latin borrowings and derivations whereas they revived or inserted Latin formations. Taking account of this, it would be hard to justify the rejection of many feminized denominations of professions used already by people in everyday conversations. With the advance of technology and with the support of the third wave of feminism women are able nowadays to embrace whatever professional field they may want. On the other hand, there are numerous international conventions that acknowledge the role played by women in the setting up of the postindustrial society. That is why my article is a plea in favor of a linguistic updating, namely the acceptance into the literary language of feminized denominations of professions.*
Key words: gender linguistics; gender studies; usage; norm; feminine suffixes; equality of chances.

Scopul acestui articol este acela de a contrapune uzul unei norme nu îndeajuns de bine fundamentată. În contextul ideologic şi educaţional actual, feminizarea substantivelor ce denumesc profesii este solicitată de mai multe asociaţii care îşi asumă rolul de a îmbunătăţi condiţia femeii în societatea postindustrială. Există, de asemenea, şi convenţii internaţionale care vizează acelaşi aspect. În ce măsură normatorii limbii ar trebui să ia în considerare contextul extralingvistic?

Combaterea descriminării de gen nu poate fi susţinută fără un studiu amănunţit al limbii în uz. După cum ştim, gramaticile normative ale limbii

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

române recomandă în multe cazuri denumirile masculine ale diverselor profesii, meserii şi ocupaţii. Nu numai că efectele sunt discriminatorii, dar pot fi şi comice. Bunăoară, cazul Ioanei Pârvulescu, scriitoarea căreia i-a fost decernat Premiul Uniunii Europene pentru Literatură în anul 2013 şi despre care s-a spus că este nu doar critic literar, dar şi poet. Înainte de a purcede la investigaţia lingvistică aş vrea să recapitulez câteva iniţiative privitor la echilibrul de gen.

Există în spaţiul naţional al României un ghid de promovare a egalităţii de şanse între femei şi bărbaţi pe piaţa muncii, respectiv *Egalitatea de gen*, proiect Posdru /156/1.2/G/133630. Încă de la începutul acestuia se precizează că într-o democraţie autentică „nici unul din cele două sexe nu ar trebui să aibă o pondere mai mare de 60% în funcţii publice" (*Egalitatea* 2015:4). În acest sens, sunt comparate mai multe ţări europene, dar subiecţii principali ai comparaţiei sunt România şi Spania. Astfel, se arată că generalizarea „Planului de Egalitate", care trebuie implementat de orice entitate publică sau privată din Spania, a avut ca efect creşterea ratei de activitate în rândul femeilor de la 36,70% la 51% între anii 1997 şi 2009 (5). Rata de ocupare a femeilor în 2010, în procent de 60%, a fost un deziderat al Strategiei Lisabona. De asemenea, în UE există şi Strategia Europeană de Ocupare.

Amintesc şi etapele efortului de construcţie a egalităţii de şanse: Tratatul de la Amsterdam din 1997 prevedea principiul nediscriminării pe criteriu de sex. La fel, *Cartea drepturilor fundamentale ale UE din 2000* interzice discriminarea pe motive de sex. Există şi o Directivă (76/2007/CEEE) ce conţine principiul egalităţii de tratament dintre femei şi bărbaţi cu privire la accesul la încadrarea în muncă, la formarea şi la promovarea profesională, precum şi la condiţiile de muncă. Directiva 2006/78/EC prevede crearea unui cadru general în favoarea egalităţii de tratament în ceea ce priveşte încadrarea în muncă şi ocuparea forţei de muncă, aici fiind inclusă şi definiţia discriminării directe şi indirecte[269]. Ar trebui menţionat şi forumul unde s-a discutat *Strategia pentru egalitate între femei şi bărbaţi 2006-2010*, cu şase axe prioritare de acţiune în UE în domeniul egalităţii de gen. Dintre acestea, axa 4 se referea la eradicarea tuturor formelor de violenţă bazate pe gen, în timp ce axa 5 viza eliminarea stereotipurilor de gen.

[269] *Discriminarea directă* implică aplicarea unui tratament nefavorabil unei persoane, faţă de cel aplicat unei alte persoane într-o situaţie similară, pe motive de apartenenţă religioasă, handicap, vârstă sau orientare sexuală. *Discriminarea indirectă* pleacă de la aceleaşi motive, dar este rezultatul distorsionării unei practici sau criteriu aparent neutre, astfel încât să dezavantajeze o persoană în raport cu altă persoană.

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

Mainstreaming = integrare

În Spania există un Institut al Femeii care gestionează două observatoare de gen: Observatorul pentru Egalitate de Gen şi Observatorul pentru Imaginea Femeilor.

În *Echilibrul de gen în produsele mediatice* se preia în mod natural diferenţiererea de gen în terminologia profesională recentă: „anual, sunt mai multe absolvente decât absolvenţi ai facultăţilor, masteratelor şi doctoratelor. Or, acestea-s potenţiale experte. Pur şi simplu, din inerţie, noi, jurnaliştii, mergem la experţi mai des decât la experte" (*Echilibrul de gen* 2016:5). Situaţia este uşurată în acest caz de faptul că substantivele cu terminaţia în consoana „t" la masculin singular obţin forma de feminin prin adăugarea terminaţiei vocalice „ă", ceea ce nu comportă nuanţe ironice sau condescendente.

Un alt paragraf recurge la aceeaşi categorie de substantive pentru a demonstra naturaleţea pluralului feminin: „Doar noi mergem la protagonişti/protagoniste şi nu viceversa" (7).

Demonstraţia judicioasă din acest program oficial este că limbajul este purtător de ideologii: „În jurnalism, ca şi în viaţă, nu există teme străine de problematica de gen. Contează abordarea. Orice temă poate fi privită şi din perspectiva de gen" (8). Propriu-zis, lucrăm pe două paliere, *langue* şi *parole*, iar ele nu pot evolua în diviziune. Nu este vorba despre uzul preferat de mase în acest caz, ci de o întrebuinţare ideologizantă a limbii împotriva limbajului. Respectiv, este opusă evoluţia ştiinţifică şi de prestigiu a limbii unor variante existente în limbaj, dar respinse cu motive structuraliste sau fonetice (nu sună bine!). Vom oferi pe parcursul articolului câteva exemple în acest sens.

Echilibrul de gen nu se poate realiza în afara flexibilizării limbajului, oricâte măsuri birocratice s-ar lua. Aşa cum observă şi autoarele ghidului: "Stereotipurile de gen s-au răsfrânt şi în limbaj. Depăşirea stereotipurilor necesită a utiliza forma feminină, cel puţin, acolo unde e posibil (reporteră, deputată, fotografă, consilieră, ingineră etc.) (9). Imposibilitatea ar avea în vedere evitarea şocurilor fonetice care ar putea rezulta din feminizarea tuturor profesiilor sau din suprapunerea formei de feminin a unui adjectiv cu forma inovatoare de feminin a unui substantiv (*mecanică, bufonă* etc.).

Androcentrismul sau „centrarea pe bărbat" (10) s-ar putea evita prin diverse supravegheri şi epurări ale limbajului sexist: evitarea generalizărilor şi a termenilor cu caracter absolut, evitarea apelativelor stereotipice, eufemistice, peiorative, a diminutivelor sau formelor excesiv de politicoase cu referire la persoanele din categoriile discriminate („drăguţă", „stimată şi frumoasă doamnă"), evitarea calificativelor de întărire a unor stereotipuri, dar şi a descrierilor stereotipice sexualizate despre vestimentaţie şi aspect corporal (11), eliminarea comportamentelor de *slut shaming* (abordarea femeilor ca târfe), eliminarea substituirii identităţii profesionale cu cea de gen

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

(„femeia”, în loc de „directoarea X”), renunţarea la numirea indirectă, adiacentă unei personalităţi masculine („soţia lui...”, „fiica/nora lui...”, evitarea privilegierii indicilor de aparenţă fizică şi/sau de statut marital („mamă divorţată”) utilizaţi în locul formelor de feminin fără determinanţi descriptivi.

Dat fiind că femeile au ajuns să ocupe posturi de conducere şi să practice meserii/profesii destinate iniţial bărbaţilor, este firesc şi corect politic ca aceste denumiri să fie racordate la indicatorul de gen. Iată de ce jurnaliştii pun întrebări referitor la şabloane lingvistice: „De ce, atunci, continuăm să ţinem femeile la respect sau sub tăcere prin menţinerea formelor masculinizate pentru mai multe profesii/funcţii, dar şi alte mărci ale limbajului sexist în limbă conform unor norme gramaticale pe care e timpul să le schimbăm?”. Mai mult, Academia română este acuzată de „sexism în practica lingvistică” (13). Se solicită o mai mare deschidere către uz, precum şi înţelegerea faptului că norma lingvistică este ea însăşi în evoluţie, fiind făcută de persoane cu o mentalitate de epocă.

Mobbing* şi *glass ceiling effect

Astfel de acuzaţii pot avea consecinţe grave, întrucât ele ar putea fi asociate fenomenului de *mobbing*, un tip de discriminare dintre cele patru „omologate”: directă, indirectă, pozitivă sau negativă.

În general, mobbingul este definit ca o aplicare sistematică (aproximativ 6 luni) de rele tratamente unui coleg (de regulă bine pregătit profesional, integru şi entuziast; adică un potenţial pericol pentru conducere sau pentru cei corupţi) şi care îi pot cauza victimei probleme sociale, psihologice sau psiho-somatice. Una dintre tacticile subordonate *mobbing*-ului este şi hărţuirea sexuală, precum şi discriminarea de gen. Interesant este că *mobbing*-ul, spre deosebire de *bullying*, este îndreptat în contra persoanelor cu calificare înaltă.

Discriminarea de gen conduce la *segregarea ocupării* pe genuri, care poate fi de două tipuri:

1. segregarea pe *orizontală* (capacităţile psihologice şi emoţionale ale bărbaţilor şi femeilor ar fi diferite, deci nu orice loc de muncă ar fi potrivit pentru oricare din ambele sexe);

2. *segregarea pe verticală* (femeile sunt distribuite în ocupaţiile de la baza piramidei ocupaţionale, deci cele cu prestigiu scăzut şi venituri reduse).

În plus, femeile ar avea de luptat şi cu *glass ceiling effect* (efectul de obstacol transparent), adică îndepărtarea unor bariere artificiale invizibile care le limitează accesul la cariere complexe, pe măsura pregătirii lor profesionale.

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

Uz, normă, limbi artificiale. Masculinitate şi feminitate

Eugen Coşeriu acorda o mare importanţă uzului: „vorbitorul are totdeauna dreptate ca vorbitor, nu ca lingvist, nu când începe să explice" (Coşeriu citat de Munteanu 2018:98). Lingvistica integrală pe care o promova era fundamentată pe câteva norme: norma *congruenţei* la nivel universal; norma *corectitudinii* (idiomatice) la nivel istoric şi norma *adecvării* la nivel individual. În vorbire, aceste norme pot fi suspendate (în anumite situaţii) de jos în sus, inductiv. Norma congruenţei ar putea fi suspendată direct de norma adecvării prin trei modalităţi: prin *metalimbaj*, prin *extravaganţă* (cu precădere în basme) şi prin *metaforă* (98).

Astfel, uzul este amplasat mai presus de normă, chiar dacă acesta reprezintă o *conştiinţă lingvistică sincronică* bazată pe o *cognitio clara confusa* (după Leibniz, cf. Coşeriu citat de Munteanu 2018:99), pe când norma este făcută de vorbitori cu o *conştiinţă lingvistică diacronică* întemeiată pe o *cognitio clara distincta* (99).

Limbile naturale, faţă de cele artificiale (Esperanto, Interslavic, Interlingua şi altele) sunt rezultatul constant negociat al unui context lingvistic. Nici măcar cele trei limbi artificiale menţionate nu au reuşit să elimine complet componenta „naturală" din „anatomia" lor. Însă nici limbile naturale nu pot să îşi elimine din compoziţie normarea „artificială" a lingviştilor. Norma şi uzul vor colabora şi se vor contrazice în ambele paradigme.

În ceea ce priveşte exprimarea genului, s-a spus că limba română ar fi caracterizată de masculinitate „dominatoare" atât în privinţa gramaticii, cât şi a lexicului (Munteanu 2018:101). Astfel, în spatele unei colectivităţi strânse sub substantivul la plural „fraţi" se pot afla mai multe surori şi un singur frate. La fel şi în cazul substantivului la plural „elevi". În această privinţă, Otto Jespersen (*Philosophy of Grammar*, carte din 1924) susţinea că există o „logică lingvistică" ori că „limbajul are o logică proprie" (Munteanu 2018:101).

În 1999, Irina Petraş scria eseul *Limba – stăpâna noastră. Încercare asupra feminităţii limbii române*. Mai rezervat, Cristian Munteanu consideră că ar putea fi identificată o „masculinitate tolerantă a limbii române" (102) şi îşi bazează afirmaţia pe terminaţiile la feminin ale adjectivului *bărbat*, chiar dacă acesta are ca proveninenţă latinescul *barbatus*, „cu barbă". E adevărat că într-*O scrisoare pierdută* a lui I. L. Caragiale hortativul „Zoe! Zoe! Fii bărbată..." (act IV, Scena V) este folosit ironic, însă la Petre Ispirescu, în *Voinicul cel fără tată*, nu: „Fii bărbată, mamă, ţine-ţi firea până mă voi întoarce, şi ai să fii veselă şi sănătoasă ca piatra, după ce vei bea apă vie" (104). Mai mult, există o veche medalie instituită prin Decretul Regal Nr. 2812 din 3 noiembrie 1903, suspendată în 1947, dar reinstituită prin Legea

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

nr. 29/2000, Medalia Bărbăţie şi Credinţă, care nu este rezervată doar bărbaţilor merituoşi.

De ce nu utilizăm armele morfologice din dotare?

Gramaticile româneşti actuale vorbesc despre un gen *natural* şi un gen *gramatical*. Din raţiuni de istorie a limbii, de fonetică, dar mai cu seamă de suprasemnificare peiorativă se evită pe cât posibil neconcordanţa dintre genul gramatical şi sex. Astfel, dacă sufixele *–esă, -easă (poetesă, baroneasă*) sunt mai predispuse interpretărilor laterale, sufixe moţionale ca *–ă* sau *–oare* nu comportă la fel de multe conotaţii ale discreditării. Chiar şi aşa, rareori vom întâlni în documente oficiale formele *ministră, doctoră/doctoriţă, ambasadoare, directoare*. În variaţia terminaţiei de gen *profesor/profesoară* se poate recunoaşte distincţia practicată de persoanele cu un nivel mai ridicat de educaţie: *profesor* este ambigen când se referă la ierarhia universitară, dar acceptă femininul *profesoară* dacă avem în vedere structurile învăţământului secundar. Totodată, chiar în relaţie cu titlurile academice intervine o subtilă nuanţare a uzului. De exemplu, dacă ne adresăm generic unei femei cu titlu universitar (asistent, lector, conferenţiar) putem recurge la apelativul *profesoară* sau pentru a flata, sau pentru că nu îi cunoaştem cu exactitate titlul. De neauzit/necitit este întrebuinţarea femininelor *lectoriţă*, *conferenţiară*, deşi din punct de vedere morfologic ele sunt perfect „egale”. *Asistentă* implică o specificare semantică cu referire la domeniul medical.

Propriu-zis, la nivel de limbaj cultivat, unele substantive denumind profesii se comportă ca substantive unigen (*jaguar, hipopotam, elefant, rinocer*), deşi ele pot forma masculinul sau femininul perfect valabil din punct de vedere gramatical.

Întrebarea este dacă nu a venit momentul, ţinând cont de ideologia de gen şi de multiplicarea identităţilor sexuale, să realizăm formele de feminin şi masculin fără discriminare cel puţin în ce priveşte genul personal, aşa cum este el descris în GALR, pe baza opoziţiei [+uman]/[-uman].

În limba engleză situaţia este uşurată de existenţa *genului comun*, opoziţia de sex având nevoie de marcatori suplimentari pentru a fi realizată (*assistent, attendant, driver, professor, teache*r).

„La substantivele nume de persoane, categoria genului poate fi marcată lexical, morfologic sau identificată cu ajutorul unor cuvinte din context care exprimă genul” (Redeş 2009:53). Chiar şi aşa, compusele cu *–man* sau *-woman* au ajuns adesea să fie considerate discriminatorii şi se tinde către eliminarea mărcilor de gen: *postman* devine *mail carrier*, *fireman* devine *firefighter*, *policeman* devin *police officer* (*53*). În plus, engleza este mai puţin discriminatorie în ce priveşte uzul, căci adăugarea la formele de masculin a sufixelor moţionale *–ess, -ine, -ette* şi *–ix* nu declanşează semnificaţii lateral-subterane (*goddess, actress, murderess, heiress,*

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

ambassadress, duchess, hostess, executrix, heroine, mistress (exemple preluate din Redeş 2009:54). Doar femininul *poetess* are conotaţii ironice, aşa cum are şi *poetesă* în limba română.

Conflictul dintre uzul colocvial şi cel oficial

Aşa cum subliniam mai sus, uzul colocvial este mult mai tolerant la evidenţierea diferenţei de gen, în timp ce uzul oficial (limba literară însemnând şi multitudinea de variante prezente în beletristică, unde *parole* nu numai că este precumpănitor faţă de *langue*, dar apar şi formaţiuni inedite, care îşi vor dovedi în timp utilitatea ori inutilitatea) este mult mai „suspicios", mai „rău". Norma nu are mare încredere în sufixele moţionale *–ă* şi *–iţă*, în timp ce uzul le foloseşte copios.

Aşa cum remarcă Roxana Joiţa, „genul numelor de profesii şi meserii corespunde, în general, genului natural" (Joiţa 2016:291). Procedeul prin care se realizează diferenţierea de gen este moţiunea, „procedeu de formare a substantivelor animate feminine de la cele masculine sau a celor masculine de la cele feminine prin derivare regresivă" (DSL 2001:330, citat în Joiţa, 2016:291). Rezultă că parametrul *animat*, atât de important în limba română, este afectat de o dispunere pe paliere diverse ale lexicului profesional: „Forma de masculin utilizată în locul celei de feminin este considerată literară, iar forma de feminin, obţinută cu ajutorul unui sufix moţional, a devenit familiară şi deci o caracteristică a limbajului colectiv (Uşurelu citat în Joiţa 2016:291). Aşa cum am menţionat mai sus, această observaţie trebuie luată *cum grano salis* căci adresarea cu *doamna profesoară* în cazul cadrelor didactice femei din învăţământul secundar ori al titlurilor academice de până la cel de lector nu comportă nicio nuanţă ironică.

Moţiunea - procedeu prin care se formează substantive animate feminine de la cele masculine sau invers (DSL 2005:330) - este o modalitate productivă în limba română. Invariabilitatea lexicului profesional (preferinţa pentru formele de feminin marcate prin mijloace lexicale şi sintactice) face parte din dinamica limbii actuale în care forma de masculin a unei profesii, folosită pentru ambele genuri, este considerată cea literară. Călăraşu (330) identifica în absenţa opoziţiei de gen o rămăşiţă a mentalităţii patriarhal-medievale.

Tot mai multe cercetătoare militează pentru *feminizarea* lexicului profesional, motivaţia fiind şi extralingvistică. Stricteţea masculinizării arealului ocupaţional poate friza absurdul, aşa cum se întâmplă în cazul formulei „domnişoara student", situaţie lingvistică ce nu comportă nuanţe de reverenţă administrativă. Diferenţierea pe bază de statut de marcă a prestigiului profesional şi social este înregistrată de lingvişti (Gruiţă 2006:77) cu referire la exemplul pe care l-am oferit mai sus: „doamna profesoară/doamna profesor".

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

Alţi cercetători propun soluţii de tranzit-compromis, chiar dacă ei le prezintă cu fermitate: „în absenţa unor reguli clare de selectare a femininului/masculinului în ceea ce priveşte numele de profesii, se recomandă alegerea formei feminine dacă aceasta există şi nu are conotaţii peiorative sau familiare (*academiciană, astronaută, cercetătoare, ingineră, conferenţiară, psihiatră*), dar nu *decană, decăniţă, doctoră, doctoriţă* (Dragomirescu şi Nicolae citat în Joiţa 2016:292). Dacă forma de feminin nu există, se apelează la formule de tipul *doamna/domnişoara* + masculin (*doamna decan, doamna ministru*) (292). Or, limba nu suportă mult timp asemenea normări care nu reprezintă nici măcar normări, ci preferinţe conjuncturale.

Există, totuşi, serii de dublete cu sufixe moţionale diferite de la aceeaşi bază substantivală feminină (*doctoriţă – doctoră, decăniţă – decană*). Dar şi denumiri masculine de profesii se pot forma de la cele de feminin, de exemplu, substantivul masculin *coafez* creat prin derivare regresivă din femininul *coafeză* – format din *coafor* şi sufixul moţional *–ează* (293). Observăm că în cazul masculinizării unei profesii cândva rezervată femeilor nu întâlnim suspiciuni de nivel lingvistic scăzut. Vrem, nu vrem, lumea se schimbă şi dicţionarele vor trebui să înregistreze variante lexicale de negândit cândva. De pildă, încă găsim în anunţurile de angajare forme lexicale perifrastice care treptat devin hipercorecte: *fete-barman, frizer-fete, picoliţe(fete)* (294).

DEX şi DOOM2 refuză adesea să înregistreze denumiri de profesii formate de la masculin cu prefixele *-iţă, -oare, -istă*, ori includ recomandarea, *rar*, ca în cazul substantivului *redactoare*. Opoziţia formală de gen, exprimată aşa cum ştim prin indici lexicali (sufixe lexicale moţionale sau prin indici sintactici (acordul cu determinanţii) (295) manifestă tendinţe de relaxare odată cu importanţa crescândă a femeilor în segmentul profesional al societăţii. Totodată, introducerea pe scară largă a utilajelor şi a roboţilor industriali face ca femeile să poată accesa orice meserie care cândva fusese practicată exclusiv de bărbaţi.

Alte lucrări de sinteze gramaticale nici nu abordează problematica despre care vorbim. De exemplu, lucrarea lui Ion Popa şi a Marinelei Popa, *Limba română. Gramatică, fonetică, vocabular, ortografie şi ortoepie* (Ediţie revizuită în conformitate cu noul DOOM), Editura Niculescu, 2015, nu detaliază genul substantivelor în pofida celor aproape 500 de pagini ale cărţii.

Concluzii

Dacă plecăm de la premisa că „trăim într-o lume genizată” (Borza 2006:9) şi dacă ţinem cont de numeroasele cursuri aparţinând tematicii de Gender Studies introdusă în programele de studiu de la universităţile româneşti – nu putem ignora tendinţele de evoluţie lingvistică prezente în uz.

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

Nesocotirea acestora a condus în rândul specialistelor din varii domenii la numeroase acuze de discriminare. Astfel, au apărut puncte de vedere ca acestea: bărbatul este substantiv şi adjectiv, femeia este numai substantiv, deci nu ar implica şi calităţi; bărbatul cumulează sensuri pozitive, energice şi decisive, pe când femeia nu prezintă încredere; bărbatul este mai „productiv" lingvistic vorbind decât femeia, întrucât ar exista şapte derivate pentru bărbat şi doar trei pentru femeie (12). O altă acuză este că nu ar exista un corespondent feminin al substantivului *bărbăţie*, cum ar fi „femeieţie" (14).

Din toate aceste aspecte ar rezulta „o cultură de masă invadată de mesaje patriarhal-denigratoare la adresa femeilor" (19). În sprijinul eliminării oricărui tip de discriminare, este invocat articolul al doilea din Legea Nr. 202/2002: „Măsurile pentru promovarea egalităţii de şanse între femei şi bărbaţi şi pentru eliminarea discriminării directe şi indirecte după criteriul de sex se aplică în domeniul muncii, educaţiei, sănătăţii, culturii şi informării, participării la decizie, precum şi în alte domenii, reglementate prin legi specifice" (21).

Nu în ultimul rând, nu trebuie să uităm că evoluţia istorică a limbilor nu a fost niciodată complet „naturală". Lingviştii au intervenit constant în stabilirea normei iar uzul adesea şi-a găsit loc în normă. Să ne aducem aminte de relatinizarea limbii române, prin aducerea în prim-plan a unor cuvinte şi morfeme sau împingerea altora în plan secund, de către savanţii care îşi doreau o limbă cu mult mai puţine „aluviuni" slave, turceşti, maghiare şi greceşti.

Referinţe:

Bidu-Vrănceanu, A., Călăraşu, C. & al (2005). *Dicţionar de ştiinţe ale limbii / Dictionary of Language Sciences*. Bucureşti, Editura Nemira.

Borza, I. (2006). *Cartea neagră a egalităţii de şanse între femei şi bărbaţi în România / The Black Book of Opportunity Equality between Women and Men*. Bucureşti, Editura AnA.

Bunduchi, I., Handrabura L. (2016). *Echilibrul de gen în produsele mediatice (Gender Balance in Media Products)*,https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj80PGVz4ngAhWKEVAKHbqHCvYQFjABegQICRAC&url=http%3A%2F%2Fapi.md%2Fupload%2FGhid_gender_2016.pdf&usg=AOvVaw3WTBus4EjVzEjfbcKxBNy9

Dragomirescu, A., Nicolae A. (2011). *101 greşeli de lexic si de semantică / 101 Mistakes of Lexic and Semantics.* Editura Bucureşti, Humanitas.

Egalitatea de gen / Gender Equality, proiect Posdru /156/1.2/G/133630, https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiRIvyzYngAhWFbFAKHTkNDAgQFjAAegQICRAC&url=http

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)

%3A%2F%2Fdpus.uv.ro%2Fdocs%2FA6%2FA6.4_continut_egalitatea_de_gen.pdf&usg=AOvVaw3UvFfEa9TQzTBxaOqHexyM

Gruiţă, G. (2006). *Moda lingvistică. Norma, uzul și abuzul / The Linguistic Fashion. Norm, Usage and Abuse*. Piteşti, Editura Paralela 45.

Joiţa, R. (2016) *Perspective comparative şi diacronice asupra limbii române / Comparative and Diachronic Perspectives on Romanian).* Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Munteanu, C. (2018). „Când vorbitorul nu are dreptate. Câteva observaţii referitoare la <<masculinitatea>> limbii române" / "When the speaker is wrong. A few observations referring to the 'masculinity' of Romanian". *Philologica Jassyensia*, an XIV, nr. 1 (27), pp. 97-106.

Popa, M., Popa, I. (2015). *Limba română. Gramatică, fonetică, vocabular, ortografie şi ortoepie / Romanian. Grammar, Phonetics, Vocabulary, Ortography and Orthoepy.* Bucureşti, Editura Niculescu.

Redeş, S. (2009). „Categoria genului în limba română şi în limba engleză. Studiu comparativ" / "Gender category in Romanian and English. Comparative study". *Philologica Banatica*, III (2), Editura Mirton, pp. 46-59.

BDD-A30128 © 2019 Centre for Languages and Literature, Lund University
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 16:23:09 UTC)